

**UCHWAŁA NR XIV/156/11
RADY MIASTA PUŁAWY**

z dnia 27 października 2011 r.

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Puławy na lata 2011 – 2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w wykonaniu postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 roku, Nr 24 poz. 128) uchwała się, co następuje:

§ 1. W zakresie ochrony zdrowia psychicznego przyjmuje się następujące priorytety:

1. promowanie działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych
2. utrzymanie i rozwój różnorodnych form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi
3. integracja osób z zaburzeniami psychicznymi ze środowiskiem lokalnym.

§ 2. Uchwała się i przyjmuje do realizacji Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Puławy na lata 2011 – 2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Puławy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Puławy

Zbigniew Śliwiński

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Puławy na lata 2011 - 2015

Rozdział 1.

Wstęp

„Stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”.- tak zdrowie psychiczne definiuje Światowa Organizacja Zdrowia. Stan psychiczny ludzi jest zdeterminowany wieloma czynnikami:

- biologicznymi (np. genetycznymi, płciowymi),
- indywidualnymi (np. doświadczeniami osobistymi),
- rodzinnymi i społecznymi (np. wsparcie społeczne)
- ekonomicznymi i środowiskowymi (np. status społeczny i warunki życia)

Powyższy opis pochodzi z Zielonej Księgi Komisji Europejskiej z 2005 r. - Poprawa zdrowia psychicznego ludności - Strategia zdrowia psychicznego dla Unii Europejskiej. Wskazuje to, że kondycja psychiczna poszczególnych osób ma wpływ na ogólny stan społeczeństwa, jego zdolność do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju. I dlatego też jako dziedzina życia pozostaje w szczególnym kręgu zainteresowania władz publicznych. Efektem tego jest przyjęty w dniu 28 grudnia 2010 przez Radę Ministrów Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Dokument ten zakłada dla samorządów gminnych realizację zadań zarówno z zakresu promocji zdrowia psychicznego jak i opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Niniejszy program opracowany dla gminy Miasto Puławy na lata 2011-2015 obejmuje:

- 1) promocję zdrowia psychicznego,
- 2) działania informacyjno – edukacyjne sprzyjające postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) działania na rzecz uczestniczenia osób z zaburzeniami psychicznymi w lokalnej społeczności,
- 4) działania na rzecz zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rozdział 2.

Diagnoza obszaru objętego Programem

Podstawowym dokumentem określającym zasady postępowania w sferze ochrony zdrowia psychicznego jest ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111, poz. 535, z późniejszymi zmianami). Zgodnie z jej zapisami ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach tych udział mogą brać również stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin. Według definicji zawartej w art. 3 tej ustawy o osobach z zaburzeniami psychicznymi mówimy w przypadku osób:

- 1) chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne),
- 2) upośledzonych umysłowo,
- 3) wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Według danych z rocznika statystycznego województwa lubelskiego 2010, w roku 2009 liczba osób leczonych w poradniach zdrowia psychicznego wyniosła 66.662 osoby, w tym leczonych po raz pierwszy

18.136 osób. W grupie tej osób do lat 19 było odpowiednio 3803 (1741). Najczęstszą przyczyną leczenia były zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (26,89%), depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe (15,02%) oraz organiczne zaburzenia psychotyczne i niepsychotyczne (13,64%). Osoby z upośledzeniem umysłowym stanowiły 5,93% pacjentów, natomiast osób wykazujących zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym 3,42%. Udzielonych porad z zakresu zdrowia psychicznego zanotowano 222,3 tys. i stanowiły one blisko 3% wszystkich specjalistycznych porad udzielonych w roku 2009. Według szacunków poradni zdrowia psychicznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Puławach liczba mieszkańców miasta, którzy korzystali w 2011 roku z poradni wynosi 670 osób (w tym 45 dzieci). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach obejmuje opieką 220 osób z zaburzeniami psychicznymi. W liczbie tej znajdują się zarówno osoby chore psychicznie, upośledzone umysłowo jak i uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Wszystkie one wymagają wsparcia w zależności od sytuacji w jakiej się znaleźli. Może to być pomoc instytucjonalna, finansowa bądź w formie usług. W 2010 roku Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego, realizowało program obejmujący m.in. pomoc osobom dotkniętym różnego rodzaju sytuacjami kryzysowymi. W tym właśnie roku zanotowało 1907 zgłoszeń. Głównym zagadnieniem osób zgłaszających się był problem przemocy domowej zarówno fizycznej jak i psychicznej. Wyszczególniono szereg czynników współistniejących jak problemy rodzinne i trudności wychowawcze, uzależnienie, problemy zawodowe, zaburzenia i choroby psychiczne, problemy socjalno – bytowe.

Obecnie działania gminy Miasto Puławy na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi oraz działania mające na celu zapobieganie powstawaniu zaburzeń i promocję zdrowia psychicznego obejmują:

- 1) funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy, placówki mieszczącej się w budynkach przy ul. Mickiewicza 2a i Wólka Profecka 26. Jest to ośrodek wsparcia, obejmujący opieką 85 osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Świadczy usługi w zakresie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, medycznego. Na terenie ŚDS prowadzona jest terapia zajęciowa w pracowniach: rękodzieła, rehabilitacji, plastycznej, muzycznej, stolarskiej i krawieckiej. ŚDS organizuje też zajęcia kulturalno-rekreacyjne, dba o integrację ze środowiskiem lokalnym. Podopieczni ośrodka korzystają z obiadów przygotowywanych przez Zakład Aktywności Zawodowej.
- 2) funkcjonowanie Zespołu Dziennych Domów Pomocy Społecznej, świadczącego usługi z zakresu rehabilitacji społecznej z elementami edukacji dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębszym z cechami autyzmu i porażeniem mózgowym, usługi psychologiczne, logopedyczne, rehabilitacji ruchowej, pielęgniarstwa. Ogółem z usług DOA korzysta 35 osób i 9 osób w środowiskowej grupie wsparcia (funkcjonującej w CIR).
- 3) działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jednostki powołanej do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Świadczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmują skierowania do domów pomocy społecznej i dziennych ośrodków wsparcia (Dzienny Ośrodek Adaptacyjny, Środowiskowy Dom Samopomocy), przyznawanie pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zasiłków stałych, zasiłków okresowych i zasiłków celowych oraz posiłków. Prowadzona jest również praca socjalna mająca na celu poprawę funkcjonowania osób w środowisku, np. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wizyt lekarskich, stałe monitorowanie sytuacji bytowej.
- 4) współpracę z Puławskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego, działającym na terenie miasta od 1997 r. Przedmiotem jego działalności jest świadczenie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Celem stowarzyszenia jest tworzenie społeczności samopomocowej osób z zaburzeniami psychicznymi. Wynikiem współpracy władz gminy Miasto Puławy z PSOZP są zorganizowane (w zasobach komunalnych) i prowadzone przez Stowarzyszenie: Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (30 podopiecznych), mieszkania chronione dla 11 osób oraz Zakład Aktywności Zawodowej jako ostatni element rehabilitacji zawodowej i społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, gdzie zatrudnienie znalazło 26 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ze schorzeniami specjalnymi.
- 5) współdziałanie z innymi organizacjami pozarządowymi, działającymi w obszarze pomocy społecznej i ochrony zdrowia (m.in. Fundacja „PRAESTERNO”, Katolickie Stowarzyszenie Osób Potrzebujących „AGAPE, NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Stowarzyszenie „Barwy Tęczy”, NOWA KUŹNIA), które na zlecenie Prezydenta Miasta realizują zadania z zakresu:

- świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- prowadzenia programu pomocy całodobowej dla ofiar przemocy z możliwością schronienia,
- prowadzenia punktów konsultacyjnych dla osób i rodzin dotkniętych problemem narkomanii, alkoholowym i przemocy,
- prowadzenia świetlic socjoterapeutycznych,
- działań psychoedukacyjnych i terapeutycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- prowadzenia programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej,

6) realizację opracowywanych na poszczególne lata Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Poza w/w działaniami podejmowanymi przez gminę Miasto Puławy osoby, wymagające interwencji w zakresie zdrowia psychicznego mają do dyspozycji działające w strukturze Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Puławach poradnie zdrowia psychicznego dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży, poradnię terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, poradnię psychologiczną dla dorosłych oraz NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Rozdział 3. Cele i zadania

Cel główny: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie wiedzy na temat zdrowia psychicznego.

Zadania:

- upowszechnianie wiedzy na temat wpływu stanu zdrowia psychicznego dla funkcjonowania człowieka,
- działania informacyjno – edukacyjne nt. istoty i mechanizmów zaburzeń psychicznych,
- organizacja poradnictwa dla osób w stanie kryzysu psychicznego.

Cel szczegółowy nr 2: Podniesienie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałanie ich dyskryminacji,
- działania na rzecz udziału osób z zaburzeniami psychicznymi we wszelkich formach życia kulturalnego i sportowego miasta,
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych jako jednego z elementów umożliwiających kontakt ze środowiskiem lokalnym,
- działania informacyjne adresowane do pracodawców, promujące zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel szczegółowy nr 3: Rozwijanie zróżnicowanych form opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- wnioskowanie o utworzenie oddziału psychiatrycznego przy szpitalu specjalistycznym w Puławach,
- wnioskowanie o zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa w poradni zdrowia psychicznego,
- prowadzenie gminnych jednostek organizacyjnych świadczących usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, tj. Środowiskowego Domu Samopomocy, Zespołu Dziennych Domów Pomocy Społecznej
- tworzenie warunków do dalszego funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej, mieszkań chronionych i zakładu aktywności zawodowej.

Rozdział 4. Sposób realizacji programu

- a) Adresatami programu są mieszkańcy miasta Puławy w zakresie profilaktyki i zapobiegania powstawaniu zaburzeń psychicznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z zaburzeniami psychicznymi.
- b) Podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu jest Prezydent Miasta, który dla osiągnięcia celów programu współdziała z jednostkami realizującymi zadania z zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz podmiotami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych, działającymi w sferze ochrony zdrowia psychicznego.
- c) Główne źródło finansowania programu stanowi budżet miasta Puławy, w tym środki z budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych oraz środki zewnętrzne.
- d) Harmonogram realizacji programu:

Działania opisane w programie będą realizowane w latach 2011 – 2015. Szczegółowy harmonogram realizacji poszczególnych działań przedstawia się następująco:

zadania	2011	2012				2013				2014				2015			
	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Promocja zdrowia psychicznego				x			x				x				x		
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Działania informacyjno – edukacyjne					x				x				x				x
Rozwijanie zróżnicowanych form opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Działania skierowane do pracodawców promujące zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi					x				x				x				x

e) Wskaźniki:

- liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć,
- liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.

f) Sprawozdawczość

Realizacja programu będzie na bieżąco monitorowana przez pracowników wydziału merytorycznie odpowiedzialnego za sprawy pomocy społecznej Urzędu Miasta Puławy . Dane do monitorowania będą pochodziły głównie ze sprawozdań realizatorów poszczególnych przedsięwzięć. Ocena realizacji programu odbywać się będzie na podstawie raportów przedstawionych w 2014 roku za lata 2011-13 oraz w roku 2016 za lata 2014 – 2015.